

Verbeterideeën van Capgemini

Hans van Rijs (14 maart 2020)

Een werkgroep van Capgemini architecten¹ heeft de aanzet voor het IT-Deltaplan voor de overheid, doorgenomen. Hieronder vind je onze reacties.

Als eerste onze reactie op de nu voorliggende tekst en vervolgens onze visie op de oplossingsrichtingen.

Bevindingen en aanvullingen

- Wij zien weinig erkenning voor de (deels georganiseerde) belangentegenstellingen binnen de overheid. Wel herkennen wij dat architecten een belangrijke rol kunnen spelen om die tegenstellingen te overbruggen.
- De politieke levensduur van beslissingen ligt rond de 4 jaar. Dat betekent onder andere dat tijdsbestendigheid die nodig is voor rechtszekerheid en rechtsstatelijkheid een belangrijk aandachtspunt is.
- Het "fundament" dat genoemd wordt, lijkt synoniem te zijn voor "technische infrastructuur". Dit fundament moet ons inziens breder worden gezien; ook Business, Informatie, Applicatie moeten worden meegenomen, al vanaf de "intentionele architectuur". De vraag is hierbij ook: hoe breed en hoe diep moet die zijn beschreven?
- Wij zien een gemis aan een flexibeler aanpak. Wij signaleren dat een traditionele aanpak past bij de implementatie van wet- en regelgeving, maar zijn van mening dat de IT-faciliteiten voor burgers en bedrijven meer flexibiliteit (agility) vereisen. Hieraan zien we overigens ook limieten verbonden: (ICT) ecosystemen worden immers steeds groter en complexer. Er wordt ook bij oplossingen nog altijd veel gesproken over projecten en programma's. In onze visie - die met een agile aanpak - is er geen sprake meer van projecten en programma's, maar van continu leverende (IT) value streams.
- Wij zien een gemis aan overzicht op invloedfactoren, bij voorbeeld: samenwerkingsverbanden, standaarden, technologische ontwikkelingen, maatschappelijke ontwikkelingen, EU-regelgeving.

Globale oplossingsrichtingen

Wij zien de volgende (globale) oplossingsrichtingen:

- Versterk het waarde-denken:
 - Eerder aantoonbare waarde halen uit investeringen (zowel economische als maatschappelijke waarde).
 - Zorgen voor geïnformeerde besluitvorming (*Creating Informed Governance*). De rol van de architect daarin is volgens ons cruciaal.
- Zorg dat op ieder moment helder is, wie waarvoor verantwoordelijk is in een keten.
- Combineer agile werken slim met traditionele werkwijzen, bijvoorbeeld door toepassing van het SAFe Dual Operating Model:
 - Rekening houden met verschillende doelgroepen & opdrachtgevers.
 - Besluitvorming naar een zo laag mogelijk niveau brengen.

¹ Ben Kooistra, Birgitte van Starrenburg, Hans van Rijs, Marien Krouwel, Martin Brommer, Martin Op 't Land en Wiger Levering.

- Hybride aanpak is onvermijdelijk, "agile" legt de focus op het snel leveren van de (economische en maatschappelijke) waarde, terwijl de implementatie van wet- en regelgeving veelal "in een keer goed" vereist.
- Richt API-management in:
 - Per casus ("endpoint") besluiten voor wie de dienst beschikbaar moet zijn en de sourcing ervan controleren.
 - Rekening houden met heel verschillende versies en levensduren.
- Zorg dat duidelijk is wat er flexibel moet en kan zijn - en wat niet. Dit is niet (alleen) een eis voor het proces - agile werken - en de onderliggende infrastructuur - typisch met API's - , maar ook voor de businessprocessen, organisatiestructuur en ondersteunende applicaties. Op deze manier kan een echt wendbare overheid worden gecreëerd, die eenvoudiger inspeelt op nieuwe wetgeving (al dan niet als gevolg van een nieuwe politieke richting).
- Organiseer (overheids-)architecten in moderne "gildes" voor het delen van ervaringen, best practices en het bevorderen van overheid brede samenwerking.